

Siloviti boji vzdolž sicilske obale

Vojno poročilo št. 1174 — Dve veliki križarki in tri trgovske ladje zadete, 12 letal sestreljenih

Vrhovno poveljstvo, vojno poročilo št. 1174:

Na sredi sicilskega bojišča se vzdolž otoške obale nadaljujejo siloviti nasprotnikovi napadi.

Naša torpedna letala so prestrezala nasprotnikove vojne in trgovske ladje, zadela eno 18.000 tonsko križarko, drugo 5000 tonsko ter tri trgovske ladje.

Oddelek ameriških štirimotornikov so večer bombardirali Terni. Številna javna poslopja, med njimi bolnišnica, so bila porušena in poškodovana. Izgube med prebivalstvom so hude. Naši lovci so napadali nasprotnikova letala v trdih bojih, ki so se zavlekli prav do obale, in so jih zbili devet.

Med napadi, ki jih je nasprotnik izvedel na kraje v pokrajini Reggio Calabria, so obrambne baterije uničile tri letala.

General Ambrosio.

Letalski napad na Terni, ki ga omenja današnje vojno poročilo, je med civilnim prebivalstvom zahteval 72 mrtvih in 439 ranjenih.

Obrambni boji na Siciliji

svetal zgled vere in discipline za Italijane in Nemce

Dostavek k uradnemu poročilu št. 1174: Že 12 dni se anglo-ameriške sile zagrizen bore proti postojankam, ki jih drže italijansko-nemški oddelek na severozahodnem odseku sicilskega bojišča. Na srednjem bojišču, v dolini med Etno in gorsko verigo Caronie, si sovražnik že več dni neprenehoma prizadeva, da bi strl odpor branilcev in vdrl v Randazzo ter nato dalje proti Messini, ki je končni cilj sovražniških nastopov na Siciliji. Italijanske in zavezniške čete ne že skoraj štirinajst dni bore s številnimi angleškimi in ameriškimi divizijami. Krajem, ki so postali znani po vizitah, ki so se zdaj pridružili še srditih bojih, ki so jih italijanske in zvezniške čete držale prej, so zdaj zaskočenji z novimi, ki postopno zapirajo prosvetnikovo pot in je zato njegovo bradiranje počasnejše. Trdovratno smo bombardirali San Fratello, Bronte, Adrano in Acinelli. Prav tako, kakor smo branili prej Troino, Regalbuto, Centuripe in Catano.

Ameriški glas o silovitih bojih na Siciliji

Bern, 13. avgusta. s. V glavnem stanu ameriškega vrhovnega poveljnika Eisenhowerja pravijo, da postaja boj na Siciliji vedno hujši in je treba omejitve osvajat po pedeh, tako je zagrizen nasprotnikov odpor.

Drugo bojišče, baltičke države, stališče do Nemčije, kamni spotike med zavezniki in Rusijo

Basel, 13. avg. s. »Basler Nachrichten« objavljajo na uvodnem mestu dopis svojega londonskega poročevalca, ki poudarja, da je list »News Chronicle« levčarski in da stalno karja Poljake in ji imenuje nazadnjake. Dejstvo, da list, kakor je »News Chronicle«, ki je takoj po napadu Nemčije na Sovjetsko Rusijo zagovarjal tesno sodelovanje med zahodnimi in vzhodnimi zavezniki, danes zatrjuje, da je med zahodnimi in vzhodnimi zaveznikom precej nesporazumov, daje možnost za različne sklepe. Dopisnik pristavlja, da je treba v primeru, ako hočemo nepristransko premočriti položaj, še posebej poudariti nekaj stvari:

»Poročilo smo že« nadaljuje dopisnik, »o gibanju, da bi se ohranili prijateljski odnosi z Rusijo, in to gibanje je bilo svoje dni v Angliji prava moda. Med drugim je bilo ustanovljeno društvo, ki naj bi širilo in pospeševalo anglo-rusko prijateljstvo in v sistem društva je bilo vključenih tudi mnogo angleških plemičev. Ustanovljali so se krogi, pri katerih so smeli sodelovati tudi člani sovjetskega veleposlaništva. Pobirali so podpise za Sovjetsko Rusijo. Angličani niso nikdar stediili z obdobjem od sovjetske vojaške sposobnosti in industrijske zmogljivosti. Priznali so tudi, da so ruski uspehi v zadnjih dveh letih obutno pomagali, da se je vojaški položaj zasukal v korist zaveznikov.

To pa ni ovira, da bi ruske koristi z dobojenega stališča ne mogle biti različne od koristi ostalih zaveznikov, četudi imata obe skupini isti cilj, namreč povzročiti padec nacionalno-socialistične vladavine v Nemčiji in vseh drugih totalitarnih vladavin v državah, ki so zaveznice Nemčije. Poudariti je treba, da so sovjetski vojni cilji niso znani, kakor sicer tudi niso znani cilji anglosaskih držav, ako izvajamo načela, ki jih je postavil atlantski sporazum.

Dopisnik omenja potem zavezniško pogodbo med Anglijo in Rusijo, ki je bila sklenjena pred dvema letoma, in pravi, da pa ni nobene pogodbe med Rusijo in Ameriko, katere odnosi do drugih držav, kakor na primer do Turčije, temelje le na zakonu o posojanju in dajanju v najem orožja.

Švicarski list poudarja, da je bil v ruskem delavskem listu »Trud« objavljen članek, ki ga je razširila tudi moskovska radij-

ska postaja in s katerim se znova ponavlja prošnja po takojšnjem odprtju drugega bojišča. V tem članku je bilo poudarjeno, da je angleški prispevek v sedanjih vojni prav za prav borna malenkost. Sicer pa je ton, ki se ga Sovjeti poslužujejo, da bi pritiskali na svoje zaveznike, vzbudil med zahodnimi zavezniki precejšno presenečenje.

Kar se tiče baltičske vprašanja, je znano, na Amerika ni nikoli priznala priključitve treh baltičskih republik Sovjetski Rusiji in da na kaj takega tudi ne misli. Poslanstva baltičskih držav v Ameriki so še naprej priznana in Sumner Welles je v svojem govoru 26. februarja poudaril, da hoče Amerika pustiti to vprašanje nerešeno, ker računa z možnostjo takšne rešitve, ki bi dala Rusiji potrebna poročila glede njene vojaške varnosti, ne da bi Sovjeti še naprej vztrajali pri posesti treh baltičskih držav in se pri tem sklicevali na vojaške razloge. Znano je tudi, da sta si Anglija in Amerika v tem pogledu docela soglasni. Kar pa se tiče nemškega osvobodilnega odbora, ki je bil ustanovljen v Moskvi, pa je angleški zunanji minister v splošnem domu nedavno poudaril, da Anglija tega odbora ne bo priznala. Če se vprašamo po stališču Amerike v tej stvari, pa se zdaj skoraj neverjetno, da bi moskovski odbor priznala, saj doslej še ni priznala niti svobodnega francoskega odbora, čeprav je zelo podpirala njegovo ustanovitev.

Svarilo Angležem

v imenu italijanske umetnosti in v imenu njihovih potomcev

Rim, 12. avgusta. s. V članku pod naslovom »Svarilo Angležem v imenu italijanske umetnosti« piše list »Giornale d'Italia«: »Vi neusmiljeno bombardirate in zažigate naša mesta, med njimi najpomembnejša, zgodovinska in monumentalna, tudi zato — in zlasti zato — ker vam mi ne moremo odgovoriti, tudi če dopuščamo možnost, da bi vam hoteli. In pravijo, da so vojni zakoni do neke mere lahko umestni, ako se upoštevajo zahteve tako imenovanih vojaških ciljev.

Toda že nekaj časa je od tega, ko so vaši letalci postavili v senco vaše vojaške cilje in se je začelo mrcvarjenje naših mestnih središč ter se nadaljevalo s hladno preračunavostjo. Kronika zadnjih osmih ali desetih dni jasno dokazuje, kaj se je v Napoliju, Torinu, Milanu in Genovi zgodilo z najznamenitejšimi spomeniki. Lahko izključimo možnost, da bi vi bili zavestno merili na cerkev A, na muzej B in na palačo C. Letalska tehnika se ni dosegla te popolnosti. Toda nekaj je, česar ni mogoče izključiti, namreč, da se vaši letalci po dobljenih zapovedih ne zanimajo preveč za vojaške cilje, pač pa skušajo zadeti (»živna vojna«) prav stanovajska središča naših mest. Dobro vedo, da je v takih primerih neizogibno, da rušine in zažigalne bombe ne bi poškodovale ali porušile umetniških in zgodovinskih spomenikov, ki spadajo med najznamenitejše na vsem svetu.

Ste mislili kaj na to? Zamislite se v bodočnost in se vprašajte: kaj se bo zgodilo v najbližji bodočnosti in se poizkusite? Vojna je grozansko žalostna, to da zanesa. Po vojni se življenje povrne v svoj tir in v svoje pravice, v svoj ritem, sovraštvo se ublaži in vihar poleže. Čez čas se boste vrnili v Italijo, kjer so

Zaključek treh zmagovitih bitk južno od Ladoškega jezera

Dan brez posebnih dogodkov na ruskem bojišču — 120 sovjetskih oklepnih voz in 83 letal uničenih

Hitlerjev glavni stan, 13. avg. Nemško vrhovno poveljstvo je večer objavilo naslednje uradno vojno poročilo:

Na predelu pri kubanskem mostišču, ob Minsu in ob srednjem Doncu je dan potekel, ne da bi prišlo do omembe vrednih nastopov.

Na področju pri Bjeigorodu se nadaljuje velika obrambna bitka. Jugovzhodno od Orla so spodleteli napadi, ki jih je sprožilo več sovjetskih divizij.

Tudi na predelu južno in jugozahodno od Vjazme je nasprotnik nadaljeval s napadi, na srednjem delu tega odseka se nastopi še niso zaključili, na drugih pa so Sovjeti bili odbiti s hudimi izgubami.

Bojiševiki so izgubili večer 120 oklepnikov.

Nazivlje neugodnim vremenskim okoliščinam je letalstvo pridno posegalo na točkah, kjer je boj najsiloviteje divjal, da je podpralo čete na tleh, in je v zadnjih dveh dneh uničilo 83 sovjetskih letal.

V treh bitkah, ki so potekale južno od Ladoškega jezera, so nemški oddelek pod poveljstvom maršala Kuehlerja, generala Lidemanna in pehotnega generala Weilerja ter s podporo letalskih oddelkov generala Korteja v junaških bojih, ki so trajali od 22. julija do 6. avgusta, razbili napade, ki sta jih sprožili 8. in 68. sovjetska armada ter tako izjavili načrte za prodor, ki jih je

nasprotnik zamislil in poskušal. Poleg 1. pehotne divizije, ki jo je vojno poročilo že omenjalo, sta se v teh bojih posebno odlikovali 5. divizija planinskih lovcev ter 11. pehotna divizija iz vzhodne Prusije.

Na skrajnem severu so Sovjeti obnovili protinapade na postojanke, ki so jih Nemci pred kratkim zavzeli na predelu pri Loukiwu. Nasprotnik je bil razpršen, še preden je dosegel poglavitve bojne črte.

V noči na 11. avgust so lahke nemške pomorske sile pred kavkaško obalo potopile sovjetski topniški čoln, neka motorna torpedovka pa je močno poškodovala še eno nasprotnikovo ladjo. Druge nemške pomorske sile so isto noč obstreljevale sovjetske postojanke na predelu ob Minsu, v kolikor leže blizu obale.

Na Siciliji so se po vnaprej pripravljenih načrtih nadaljevali izraznejši premiki na postojanke, skrajšane v obliki mostišča. Nasprotnik, ki pritiska na severnem predelu po obrežni cesti, je v zagrizenih bojih imel znatne izgube. V sodelovanju z letalstvom je bil v glavnem in še preden je dosegel obalo, izjavljen poskus za izkrcanje, ki so ga znatne nasprotnikove sile storile zahodno od rta Orlando. Nasprotnikovi oddelek, ki se jim je posrečilo stopiti na kopno, so bili uničeni.

Vzdolž obale v zasedenih deželah ter v prostih lovskih poletih nad Atlantskim morjem je bilo zbitih

5 strojev ter veliko nasprotnikovo vodno letalo. Oddelek nemških težkih bojnih letal je prednočnim napadom predel vojnega pristanišča v Plymouthu ter cilje v Bournemouthu in vrgel veliko zažigalnih ter rušilnih bomb. Vsa letala, ki so se udeležila tega nastopa, so se vrnila v oporišče.

Nadlegovalni napadi, ki so jih preteklo noč izvedla angleška letala proti zahodni Nemčiji, so povzročila razmeroma precejšnje škodo po stanovajskih predelih.

Novi Visoki komisar prispel v Ljubljano

V Ljubljano je prispel in je danes nastopil svoje visoko mesto eks. Visoki komisar general armadnega zbora gr. ufi. Riccardo Moizo, senator Kraljevine.

Ob prihodu na visoko službeno mesto izrekamo novemu Visokemu komisarju dobrodoščilo ter mu želimo mnogo uspehov pri njegovem delu za dobrobit pokrajine.

Vladar in Vladarica na tolažilnem obisku v Terniju

Rim, 13. avgusta. s. Nj. Vel. Kralj in Cesar ter Kraljica in Cesarica sta takoj po predvečeršnjem letalskem napadu prihitela v Terni in si ogledala prizadeta kraja. Poklonila sta tamkajšnjemu prefektu vsoto 200.000 lir, da jih razdeli med terniške družbe, ki so bile prizadete po letalskem napadu.

Naročilo novega notranjega ministra prefektom

Rim, 13. avgusta. s. Notranji minister je vsem prefektom poslal naslednjo brzojavko:

»Posiljam prisrčen pozdrav prefektom in jih vabim k zvestemu in odločnemu sodelovanju! Treba je nastopiti zoper protinardne sile in s največjo odločnostjo zatreti vsako manifestacijo. Treba je v vseh panogah uprave obnoviti silo zakona in moralnega reda. Treba je skrbno nadzorovati razkrajne elemente. Prebivalstvo je treba usmerjati k novemu italijanskemu življenju, ki se izraža v vdanosti do kralja in domovine.

Ameriška izjava

o morebitnem koncu vojne

Bern, 11. avgusta. s. Iz Washingtona poročajo, da je morarški minister Knox v nagovoru na pomorske kadete izjavil, da ni umestno misliti, da bi se vojna znala končati takoj, pač pa je treba računati, da se vojna letos še ne bo nehala, kajti silno težki nastopi, med katerimi je tudi postavitve mostišča na evropski celini, so še na obzoru.

Odločen nastop argentinske vlade proti komunistom

Buenos Aires, 13. avgusta. s. Na podlagi vladnega odloka so prišli in zaprli vse komunistične voditelje, zaprli njihove krožke, prepovedali shajanje ter ustavili tudi liste, ki so jih izdajali komunisti. Poročilo, ki je izšlo v zvezi s tem odlokom, pravi, da narodova blaginja zahteva odstranitev komunizma, ki se mu je posrečilo vgnezditi se v vse delavske organizacije ter prodreti v vse kraje v državi.

Obsežne vojaške priprave v južni Angliji

Stockholm, 12. avgusta. s. V angleški javnosti je spet glavni predmet zanimanja vera, da se pripravljajo poskus vdora od te ali strani Rokavskega preliva. To prepričanje utemeljujejo povsem izredni ukrepi, ki so jih izdali v nekaterih južnih angleških pokrajinah, o čemer angleško časopisje zaradi stroge cenzure nič ne poroča. Te južne angleške pokrajine so okleale za zaščitno področje in v njih so uvedli poljsko oro, v njih so začeli izseljevati prebivalstvo, uvedli obvezne osebne izkaznice in prepovedali fotografiranje. Šole in druga poslopja so zasedla vojaške oblasti in v vsem tem delu Anglije se opaža močno premikanje čet.

Neozdravljivo nasprotje med angleško in sovjetsko politiko

Bern, 11. avgusta. s. Švicarski časopisi pišejo, da angleški listi še vedno z neko grenkobo poudarjajo, kako so Sovjeti vsiljivi. Sovjeti delajo z mrzlično naglico na političnem področju. Anglija in Amerika pa sta v večnem pričakovanju. Moskva je dala tisto, kar bi se lahko imenovalo blagoslov, odboru svobodne Nemčije, Angličani in Amerikanci pa niso sprejeli nobenega sklepa. »AMGOT« (Zavezniška vojaška vlada v zasedenih ozemljih) naj bi bila po mnenju angleških listov samo zaslina in jalova rešitev. Churchill je naročil pripraviti osvo-

klinjali le mi, pač pa tudi vaši potomci, čeprav bodo pozabili, da je vaša propaganda takšna bombardiranja oznamovala kot »priporočljivo«, njihove uspehe pa kot »silno zadovoljive«. Vsekakor drži: Nemec, boginja maščevanja, bo vse svojo pozornost posvetila vašim potomcem!

bodilne vlade. A s tem, da se vprašanje zastavi, še ni rešeno. Na tem področju se Anglosasi in Sovjeti bojujejo z enakim orožjem. Vlada sovjetske Rusije ne zadeva na nobene ovire in izvaja svojo politiko, ne da bi se za koga menila, javnost pa mora molčati. Sprito takšnega položaja se zavezniški gibljejo po zelo splošnih tleh in morajo upoštevati najrazličnejše težnje in nadzorstvo, ki ga postavili na svojem ozemlju. Medtem ko so v Moskvi vsi — da tako rečemo — oznanjevalci komunizma, so v Londonu nekateri monarhisti, drugi demokratični kristjani, tretji socialisti, in četrti slednji koristolovci. Vladni načrti so zaradi tega še bolj majavi in negotovi.

To spet zadostuje v dokaz, kako so nesoglasja med Anglosasi in Rusi skoraj neozdravljiva in da so — če tako rečemo — ta nesoglasja najboljši dokaz, kakšna razlika je med obema sistemoma in vladavinama.

Kaj bo na sporedu posvetov med Rooseveltom in Churchillom

Bern, 13. avgusta. s. Novice iz Londona pravijo, da bo bosta Roosevelt in Churchill med razgovori bavila tudi z vprašanjem ladijskega prostora in z možnostjo, da bi se ustanovilo zavezniško vrhovno poveljstvo za drugo bojišče.

Stalinovo poročilo za sestanek v Kanadi

Buenos Aires, 13. avgusta. s. Zda je že gotovo, da se razgovora med Churchillom in Rooseveltom ne bo udeležil ne Stalin ne kak drug zastopnik Sovjetske Rusije. Vsekakor pa bodo Sovjeti po diplomatski poti predložili podrobno poročilo o vojaškem položaju na vzhodnem bojišču ter mu pridružili razlago Stalinovega stališča glede bodočega vojnega vodstva. Domnevajo, da bo dala Churchill in Roosevelt to listino dala v pretres načelnikom zavezniških vrhovnih poveljstev.

Strašno neurje s točo nad Ljubljano

V Ljubljani 13. avgusta.

Nekaj minut pred poldnem. Po ulicah vrve ljudi. Vse hiti, jadrno, da pride pod streho. Tramvaj prenapolnjen. Kmalu velikanški piš. Stebri prahu po mnogih ulicah. Od Rožnika sem je pridrvel nizki, belosivkast, kopljač val oblakov. Od zapadne strani, od polhograjskih krajev in Vrhnike so drveli gosti, nesrečo noseči oblaki, ki so se nato nad Ljubljano in okolico v silnem vrtnu vrteli in sipali od sebe najprej suho, kot lesnik debelo točo. Kmalu opoldne so se vsule nad mestom prve strene toče. Ceste in ulice so bile polne. Cesta od pošte tja do Evrope je bila za prst na debelo kmalu vsa pokrita s točo. Ljudje so povsod iskali zavetja. A tramvaj je mirno med najhujšim neurjem vozil po mestu.

Toča in silna ploha

Toča je padala nekaj nad pet minut. In napravila je povsod v pasu od Vrhnike proti Vevčam na širokosti okoli 5 km neprecenljivo škodo na poljih in vrtovih. Po toči je nastopila huda ploha, ko so se iz oblakov zlile na tla velikanse množine vode. Odtokni kanali niso mogli sprejemati vseh vodnih mas in zato so bile ceste kmalu vse poplavljene. Silen vihar, ki je imel brzino do 80 km na uro, pa je napravil tudi svoje delo po drevju. Silovito neurje s točo, ki ga še stari Ljubljanci ne pomnijo, je trajalo dobre pol ure, naka je posijalo sone. Pogled na vrtove, polja in kulture je bil žalosten. Kje je bilo najhujše? Točko je to točno povedati. V mestni vrtnariji so stari izkušeni vrtnarji kratko pripomnili:

»Štirideset let ni bilo tako grozno, ni bilo v tiolskih nasadih takega neurja kot danes.«

Vse ceste so bile prenapolnjene raznega lista in tudi vejčja. Ob cestnih jarkih ponekod pa so se nabrali veliki kupi debele strnjene toče, ki je tam pričala o strašnem neurju še mnogim poznim popoldanskim sprehajalcem. Pravijo, da se je največ toče sesulo res na prostoru v Tivoliju, po prostoru okoli Rožnika in proti Viču. Vrtnarji pravijo, da je pridrvel nad rožniško cerkvijo ogromen sivkast oblak, ki ni bil 50 metrov visoko nad cerkvijo.

Zgodnja ajda uničena — Uboge čebele

Kakšno škodo je napravila v nekaj minutah silna toča? Ponekod so uničeni nasadi fižola, saj je vihar lomil in ob tla metal prekle s fižolom, ki je letos bogato obrodil. Sklestiti je fižolovo perje, a nekaj korakov proč je ostal fižol nepokojen. V Trnovem je toča pokončala mnogo glavne solate. Tudi paradizniki so bili močno od toče potolčeni. Lepo cvetočim kumaram in bučam je toča uničila vse cvetove. Tudi proso je mnogo trpele. Po mnogih njivah v okolici je popolnoma okleščena in uničena zgodnja ajda.

Veliko škodo je toča napravila po vrtovih. Vihar je pometal na mernike lepih jabolk na tla. Ona jabolka, ki pa so ostala še na jablanah, so pa bila od toče močno pobita. Tudi češnje so mnogo trpele, prav tako hruške in breskve.

Obupani so naši čebelarji. Ze spomladno deževje je delalo čebelarjem silne preglavice. Za časa cvetenja smreke je bil dež. Ko je v začetku junija cvetel domači kostanj, spet dež. In čebelice so si nabrale medu komaj za svojo hrano. Vsi čebelarji so sedaj računali na ajdo, a to je toča pokončala. Zaradi večerjane viharja in toče so čebelice silno trpele. Mnogo jih je toča pokončala.

Ljubljana

Koledar

Petek, 13. velikega srpnja: Pribežališče grobnikov; Hipolit, mučenec.

Obvestila

Sesznami davčnih osnov akidenčnih tiskar, fotografov, sobnih slikarjev, plekarjev, kroškarjev, prazarn, alasičarn, medijarjev in izdelovalcev kandidatov so razgrnjeni od 27. avgusta v mestnem odpravnstvu, torej v III. nadstropju magistratne hiše za vodnjakom.

Sesznami davčnih osnov čebelarjev bodo razgrnjeni v mestnem odpravnstvu do 24. t. m. sesznami davčnih osnov tapetnikov, prediskarjev, veziljev, vezilj paramentov, izdelovalcev pogrebnišnih potrebščin, kozmetike, izdelovalcev igra, torbarjev, usnarjev, podoharjev — rezbarjev — pozlačevalcev in sedlarjev do 25. t. m. ter sesznami davčnih osnov steklarjev, brusilcev stekla, pekarjev, keramikov, karnosekov, opekarn, vodnjakarjev, krovec, izdelovalcev cementnih izdelkov, zidarjev, plotilstev, vezilj in strojniki plotilstev bodo pa razgrnjeni do 26. avgusta v mestnem odpravnstvu, torej v III. nadstropju magistratne hiše za vodnjakom.

Otvoritve teniških igrišč na Hermesu v Siskli. Športni oddelk Hermes je dogradil teniške igrišče na svojem tekmovališču v Siskli. Odprli ga bodo v soboto, 14. avgusta. Pogoji so izredno ugodni: letno za dijake 80 lir, za ostale 100 lir (plačljivo v dveh obrokih). Igralci, ki nimajo svoje opreme (loparja, žog, čevljev), dobe od oddelka brezplačno na razpolago. Edino za žoge se plača malenkostna odškodnina. Igrišče je v najboljšem stanju in lepo prosto. Igralci, ki nimajo po konani igri mize in tople prhe. Učitelj za začetnike je tudi na razpolago. V kratkem bo oddelk priredil brezplačen začetniški tečaj pod vodstvom priznanega učitelja. Vsi, ki vam ugaja ta lep šport, iskreno vabljeni.

Starši! Ne pozabite v nedeljo ob 4 in 5 popoldne na blagoslov otročjih v stolnici, ki ga bo podelil naš nadpastir dr. Gregorij Rožman otrokom predšolske starosti. V cerkev bodo starši lahko pripeljali otroke tudi z vozički! — Pripeljejo ki blagoslova svoje otročje v čim večjem številu.

O mehaniki vankdanjega življenja hoste brali v »Svetu«. Knjigo je spisal naš priznani strokovnjak dr. inž. Kuhelj. Naročite se na »Svetovno« knjižnico zbirko!

Duhovna vaje za dekleta bodo v Lichenturnu od 14. do 18. avgusta. Pričetek 14. avgusta ob 6. uri zvečer. — Prijavite se na: Predstojništvo Lichenturnovega zavoda v Ljubljani.

Prodaja mesa na odrezek 710

Ljubljana, 13. avgusta

Pokrajinski prehranjevalni zavod sporoča, da bodo v soboto, 14. avgusta t. l., potrošniki lahko dobili pri svojih običajnih mesarjih proti odvzemu odrezka »710« živinskih izkaznic, izdanih za mesec avgust od mestnega poglavarstva v Ljubljani, 100 gramov govejega mesa. — Delitev se bo pričela ob sedmih zjutraj.

Vihar ruval drevje

Silen je bil vihar. Ruval je ponekod drevesa, stare velikanse. V parku pred sodno palačo pri Miklošičevem spomeniku je silen vihar podrli staro vitko jagnjet. Prelomil je tudi bližnji drog, namenjen za obešanje zastav. V okolških gozdovih je vrge vihar mnogo smrek in borovcev ob tla. V Regaljevem gaju na Gradu, kjer rasto na 60 let stare smreke, je vihar pustošil. Mnogo smrek je poruval, druge pa lomil. Na Krekovem trgu je vihar prelomil debelo vejo kanadske topole, ki je stara že nad 50 let. Tam je pometal vihar s drevoja mnogo listja, tako da so bili še davi veliki kupi listja. Tudi na Golovcu je vihar podrli mnogo dreves.

Toča je pobila nekaj mladega tistega zaroda. V Trnovem se je primerilo, da je bil neki Trnovčan, ki je iskal kologlav zavetja pod streho, od toče udarjen v čelo tako močno, da je zakrval.

O vknjiženih in izbranih posojilih

Zemljiška knjiga, pravičen gospodarski barometer Ljubljane in okolice je po splošnem pregledu v aprilu zaznamovala 52 hipoteknih posojil za celotno vsoto 4.294.922 lir, lani v aprilu pa je bilo 50 posojil za 4.391.483 lir, torej ni velike razlike v pogledu posojilnih kreditov, ki jih dajejo ljubljanski denarni zavodi. Letos aprila je bilo vknjiženo največje posojilo v znesku 2.000.000 lir, a najnižje je znašalo 703 lire. Dalje je zemljiška knjiga zaznamovala le 25 predlogov za znanambo vrstnega reda glede hipoteknih kreditov v skupnem znesku 6.605.000 lir, lani aprila pa je bilo samo 15 predlogov za 2 milijona 653.654 lir. Očitno se kredit v našem gospodarskem svetu utrjuje.

Letos je zemljiška knjiga v prvih 4 mesecih zaznamovala 154 hipoteknih posojil za skupno vsoto 10.366.330 lir in 108 predlogov za vrstni red glede kreditov v znesku 30 milijonov 937.000 lir, tako da je bilo letos v 4 mesecih zaznamovanih 292 predlogov za vknjižbo in znanambo hipotek v skupnem znesku 41.303.334 lir.

Izbrisani pa so bili mnogi hipotekni dolgov starejšega in tudi novejšega datuma. Letos aprila je bilo pri 20 nepremičninah izbrisano 4.357.896 bivših din posojil. Lanski april pa je v tem pogledu zaznamoval rekord, ko je bilo pri 50 nepremičninah izbrisano kar 19.772.000 din, toliko letos niti ne v 4 mesecih. Dalje je bilo pri 4 nepremičninah izbrisano za 106.600 lir posojil, naposled pri 3 posestvih stari dolgov v kronah in goldinarjih. Zanimivo je naposled, da je bila letos aprila izbrisana neka hipoteka, glaseča se na 700.000 Kč, vknjižena na neki nepremičnini v bližini cerkve Srca Jezusovega.

Z Gorenjskega

V Gornjih Pirnčah je umrl posestnik Matovčič. Zadel ga je srčna kap.

Na Koroškem je mladina iz dneva v dan bolj zaposlena. Sedaj ne opravlja le dela na polju, kjer pomaga pri spravljaju dobre letine, dekleta so celo že nastopila v prometni službi, zlasti na cestni železnici. Tako jih lahko vidite n. pr. na celovski cestni železnici. Dekleta so v uniformah Hitlerjeve mladine.

Novo glasbeno šolo so ustanovili in tudi že odprli v št. Andražu v Lavantinski dolini. Pounk se bo pričel 1. septembrom. Šola bo trajala 4 leta, potem pa bodo gojenec sprejeli spričevalo kot poklicni godbeniki.

S Spod. Štajerskega

V Celju je umrl 58-letni gostilničar in mesar ter hišni posestnik v Gaberjih Hans Svetel.

V Mariboru so umrli: 87-letna zasebnica Neža Usarjeva, 50-letna zasebnica Marija Ličičeva, 64-letna hišna posestnica Marija Černjeva in 44-letna gospodinja Karolina Močičeva.

Na graškem vsučilišču je promoviral za doktorja prava hrastniški referendar Erich Dierrmayer, na praškem vsučilišču pa sin mariborskega posestnika in veletrgovca Fr. Weingerl.

Na tabletniškem turnirju v Celju so preteklo nedeljo nastopili znani celjski teniški igralci Presinger, Rebovšek, Karl Vreščič, sin trgovca, in njegov brat Edi Vreščič. Igrali so proti Dunajčanom Trudi Pritzu, Herbertu Wunsch, Henriku Bednarju in Rudolfu Kocholu, pozneje pa tudi Jesenčanom Karlu Knificu, Francu Atremblu in Ediju Laknerju.

Skrivnosti z nevidnega bojišča

Vohunski spomini iz prve svetovne vojne

Morda se mi je samo zaradi nespoznobnosti, ki jo beli ljudje kažejo glede razpoznavanja posameznih narodov rumenega plemena, petnajstega marca leta tisoč devet sto pet in dvajsetega posrečilo tisto, kar je bilo odločilnega pomena za srečen in uspešen konec naloge, ki sem jo moral izpolniti v Moskvi, tako rekoč v žrelo boljševizma in njegovega vodstva.

Posrečilo se mi je namreč, da sem se vdinjal za kurjača na sovjetski petrolejski ladji »Nuljan« ter se na njej odpeljal iz dosega sovjetske politične policije.

Bilo je v Batumu, poglavitnem ruskem nakladališču za petrolej, od koder so tedaj plule nepregledne vrste ladij, naložene s sovjetsko nafto in bencinom, pritekajočim iz kavkaških najdišč.

Potikal sem se po malem trgu blizu pristanišča, kjer se zbirajo vsi mornarji, ki nimajo pošla, pa bi ga radi dobili. Pazil sem, da se nisem vrtil ravno v sredi pisanega živčava, zakaj vedel sem, da ne smem tvegati telesne preiskave, saj sem pri sebi skrival tisto dragoceno listino, ki sem jo vprilo mrtvega Simplificija Nuka našel v šifrirnem uradu.

Ko sem bil že truden, sem se naslonil na zid ter v rokah držal razcu-

Boštravila

18.

Drugo jutro je dobra vila s Kojnikovega gradiča zopet prišla po mleko; dobila ga je polno golido kot prvič in kakor ji je bila srečna kravarica obljubila. Ko je vila imela golido že polno mleka, je sedla na štor in dejala:

»Krvavičica, le pojdi pogledat tja v goščo k svojemu drvarju! Boš videla, kako podira smreke, jih žaga in teše, vse za vajino novo kočico! Le pojdi in bodi brez skrbi, ker živino bom tačas že jaz pasla, da ne bo šla kam v tujo škodo!«

In še ji je pomežiknila. »Pa ga lepo pozdravi tudi v mojem imenu, ker je res plemenitega srca! — Srečna boš, ker dobiš boš dobrega moža!«

19.

S tem da bo namesto nje pasla njeno živado dobra vila, se ji je tako ustreglo, da bi se ji s ničemer ne bila moglo bati.

»Če si res tako dobra! Bi mi bilo zelo ljubilo!« Od čistega veselja je kar poskočila v zrak kot poletna kobilica sredi diseteke senna, in že je kot srnica odrbela po zapušeni stezi v bližnjo goščo, kjer sta drvarjeva sekira in žaga peli smrekam zadnjo pesem osmrtnice, obenem pa prvo pesem budnice lesenj baji, ki bo nov domek za njiju in za njune otroke, kadar jih bo v mladi zakon dobri Bog poslal.

Vrhnika

Naročnike z vrhniskega poštnega okoliša, ki so na naročniki za naš list v zastanku, opozarjamo, da morejo pri našem zastopstvu na Vrhniki, Podlipseka cesta 9, dobiti stanje plačane naročnine. Kdor ima naročnino na dolgu, mu bo v kratkem list ustavljen. Ob tej priliki more vsak poravnati dolžno naročnino. Tu dobite tudi knjigo v slikah »Quo vadis«, kakor tudi vse druge knjige »Slovenčeve knjižnice«.

V celjskem okrožju je po poročilu mariborskega lista čez 132 milijonov sadnega drevja. Da je sadjarstvo tu dobro razvito, potrjuje, da je v okrožju 34 sadjarskih društev, ki imajo okrog 6000 članov.

Na vzhodni fronti je padel Franc Černer.

V ponedeljek so pokopali na celjskem mestnem pokopališču soprogo in vdovo po ravnatelju bivše Mestne hranilnice gospo Marijo Koroščeko. Pokojna zapuščina sinova Mihaela in Milana (Maksa).

Bratje po polti

Knjiga, ob kateri mora vsak pošten Amerikanec zardeti

Buenos Aires, 13. avgusta. s. V Združenih ameriških državah je zbudila veliko zanimanje knjiga, ki jo je napisal Carrey William in ji dal naslov »Bratje po polti«. V njej piše na široko razglablja o plemenskih vprašanjih. Znaša pisateljica in strokovnjakinja za vprašanja Daljnega vzhoda Pearl S. Buck piše v nekem svojem članku, ki ga je objavila v listu »New York Herald Tribune«, da bo ta knjiga hud udarec za ameriške bralce bele polti.

Povprečni ameriški državljani — pravi ga, Buck — ima svoje predsodke proti barvi polti, ki mu povzroča slabo občutje. Sicer ne mara trditi, da so belopolti ljudje več vredni kakor drugi, pač pa hoče le dobiti jamstva za svoj obstoj s tem, da bi se ljudje različnih plemen ločili drug od drugega.

Toda sedanja vojna se razlikuje od prejšnjih po tem, da so zdaj vanjo zapleteni ne samo belokožci, temveč tudi ljudstva vseh drugih polti. Japonska, dežela rumenopolnih ljudi, je ena naših glavnih sovražnic. Indija, prav tako dežela ljudi raznih polti, je posest enega naših poglavitnih zaveznikov, dežela, ki zahteva svojo neodvisnost. Naši sodržavljani želijo polte ter zamorec hočejo imeti tiste pravice, kakor so jih jim

bili obljubili v dobi osvobodilne vojne, a jim jih niso nikdar dali. Vprašanje enakopravnosti med ljudmi je vedno na prvem mestu, navzile vsem prizadevanjem, da bi se smatralo za nekaj postranskega. Zato utegne biti res nevarno, če tudi v bodoče ne bomo hoteli uvideti posledice takšnega našega ravnanja.

Medtem ko se je naša vlada — nadaljuje članek — srdito zavzemala za posebne pravice in prednosti Amerikancev na Kitajskem, tudi z orožjem, niso Kitajci uživali od naše strani nobene zaštite. Ropajo jih, preganjajo in celo pobijajo. Sprito dolgotrajnih in vztrajnih prizadevanj ameriških Japoncev, da bi postali sestavni del našega naroda, Japoncev, ki so jim pri nas celo odkazali čisto ločena bivališča, bi moral se danes, ko je Japonska naša sovražnica, zardeti vsak pošten Amerikane.

Slaba uprava na Havajskih otokih je prava sramota za Ameriko. Isto pravijo tudi o položaju v Portoriku.

Noben Amerikane, čigar duševnost je uravnovešena — končuje svoja izvajanja ga, Buck — zato ne bo mogel brati te knjige, ne da bi od sramu zardeval. Dejstva so tako očitna, da sama govorijo.

Zadnji pastirski narod v Evropi

Laponci so zadnji pastirski ljudstvo v Evropi. Vendar pa švedski vladi ni nič kaj prav, ko vidi, da je pri njih Laponcev vedno manj in da še ti, kar jih je, v vedno večjem številu opuščajo svoje nomadsko življenje ter si ustanavljajo stalna bivališča. Vseč ji ni zlasti iz gospodarskih razlogov. S tem da Laponci opuščajo svoje nomadsko življenje, nič več ne rede v toliknem številu silovitih severnih jelenov, kakor so jih prej, ko so z njimi hodili od paše do paše. Pravijo, da je danes na Švedskem samo še 8.500 Laponcev, od katerih se jih komaj tretjina še bavi z rejo jelenov. Zadnja leta se je število jelenov znatno skratilo in jih je zdaj samo še kakih 164.000, pred desetimi leti pa jih je bilo še 270.000.

Zapuščinska razprava, ki je trajala 100 let

Iz Lizbone poročajo o zanimivi zapuščinski razpravi, ki je trajala sto let in se je zdaj le končala. Šlo je za dragocene dragulje, ki so bili last pred približno sto leti pregnanega kralja Don Miguela. Z njimi so se ukvarjali že štirje rodovi odvetnikov, zdaj pa so končno le prišli v roke upravičenih kraljevih dedičev. Pravijo, da so dragulji vredni 900.000 španskih zlatnikov, še neprimerno večja pa je njihova zgodovinska vrednost. Podedoval pa jih ni po tem nesrečnem kralju en sam dedič, pač pa so jih po tej edinstveni zapuščinski razpravi, ki je trajala, kakor rečeno, celih sto let, razdelili med 60 kraljevih sorodnikov, ki žive bodisi na Portugalskem ali pa kje v tujini.

Berite »Slovenski dom«!

S. S. VAN DINE
BOGINJA MAŠČEVANJA
KRIMINALNI ROMAN

Markham se je ustavljal pred Vancejem. »Nekaj neverjetnega je to! Nikdar v svojem življenju se nisem videl takšnega zločince, kakor je Bliss.«

»E, nikar mu ne pripisuj prevelikih sposobnosti. Vance si je prižgal smotko, ki jo je imel v rokah že najmanj pet minut. »Pri svojem kovanju navidezni dokazov je pretraval. Preveč prepričevalno jih je prikazal. In v tem je njegova slaba stran.«

»A vendar, je ugovarjal Markham, če ne bi bilo tebe, bi ga bil jaz prav gotovo dal zapreti pod obtožbo, da je on zagrešil zločin.«

»Vij bi se bil v njegovo past. Ker pa jaz tega nisem hotel, se je zdelo, da sem ga zagovarjal.«

»Torej je bilo le vse skupaj samo potvarjanje!« je pripomnil Markham čez nekaj časa.

»Točno. Zgodba o tem zločinu je bila najprej popisana tako, kakor se je v resnici

odigrala. Potem je bila izbrisana, čez njo pa napisana zgodba o dozdnevem zločinu, in v njej je igral vloga morilec Salveter. Pa tudi ta je bila pozneje izbrisana, znova pa potem napisana izvirna zgodba, zasnkana precej nenavadno in dokaj šepava. Morilec je hotel, da bi mi bral samo zadnjo, jo smatral za neverjetno, med vrticami pa odkril dokaze, da je morilec Salveter. Moja naloga je bila, pojasniti prvo, izvirno zgodbo, izbrisati polagoma obe naslednji, napisani čez prvo, da bi na ta način resnično tudi lahko dokazal.«

»Res, izvrstno ste ravnali, gospod Vance! Heath je vstal in odšel proti vratom. »A tisti lopov je zdaj v svoji delovni sobi, gospod načelnik. Sam ga hočem pospremiti v Jeco.«

XXII.

Anubijeva sodb.

Sobota, 14. julija, ob 23.

»Trenutek, gospod narednik! Nikar naj se vam tako ne mudi. Čeprav je Vance izrekel te besede precej mirno, se je Heath vendar takoj ustavljal. »Če bi bil jaz na vašem mestu, bi Markhama pre malo povprašal za kak pravi nasvet, preden bi Blissu zaprl.«

»E, spet ti presneti pravni nasveti!« »Ne, zakaj pa ne! V načelu se sicer strinjam z vami, a bolje je, če je človek pri takšnih malenkostnih stvareh le previden. Previdnost je mati modrosti!«

Markham, ki je stal poleg Vanceja, se je ozrl na Heatha in mu velel:

»Sedite, gospod narednik! Samo na podlagi domnev ga pač ne moremo zapreti. Šel je prav do peč in se potem spet vrnil. »Dobro moramo stvar premisliti. Proti Blissu nimamo nobenih dokazov. Če bi ga zagovarjal dober odvetnik, bi ga morali že čez kakšno uro spet izpustiti.«

»In Bliss se tega zaveda,« je dejal Vance. »Kajle je pa le umoril on!« je vzkliznil Heath.

»To je že res.« Markham je sedel k mizi in si podprl brado s sklenjenima rokama. »A nicesar določnega nimamo v rokah za njegovo obtožbo. In tudi če bi Scarlett okrel, bi Blissu kvečjemu lahko obsodili zaradi lažnega postopka, kakor je dejal gospod Vance.«

»Ne gre mi v glavo, gospod načelnik, kako je vendar mogel ta strahovalec tako rekoč pred našimi očmi storiti zločin in se odtegniti odgovornosti zanj. To mi je nerazumljivo.«

»E, gospod narednik, na tem sanjarskem in zblajevnem svetu je pač malo razumljivega, mu je odvrnil Vance.

(Dalje.)

(Dalje.)